

INFORMATIEMEMO RAAD

Kenmerk:

2023-026869

Datum b&w-vergadering:

9 mei 2023

Onderwerp:

Tussenevaluatie beleidsmaatregelen Wmo vraagafhankelijk vervoer 2019

Kennis nemen van:

Tussenevaluatie beleidsmaatregelen Wmo vraagafhankelijk vervoer 2019

Status advies:

openbaar

Argument: (indien niet openbaar)

Portefeuillehouder:

Wethouder René Post

Betrokkenen bij voorstel extern:

Betrokkenen bij voorstel intern:

Strategisch adviseur sociaal domein

Financieel adviseur

Communicatieadviseur

Bijlagen:

Inleiding

In de periode 2017-2019 stegen de kosten van het Wmo vraagafhankelijk vervoer sterk. Om hier meer grip op te krijgen, heeft u op 1 oktober 2019 besloten tot het nemen van de volgende beleidsmaatregelen:

1. Het afschaffen van de kortingsregeling voor de medereiziger, met introductie van de indicatie 'ondersteunend begeleider';
2. Het afschaffen van de Wmo-pas zonder korting en terug te gaan naar één Wmo-pas;
3. Voor alle reizigers per 1 januari 2020 een kilometerbudget in te stellen.¹

Doel van deze maatregelen was om het vraagafhankelijk vervoer voor onze inwoners kwalitatief goed en efficiënt te organiseren en in te richten op de lange termijn. In het raadsvoorstel is toegezegd dat er geëvalueerd wordt of de genomen besluiten:

1. aansluiten bij behoeften van inwoners;
2. efficiënt en effectief blijken voor de uitvoering;
3. de verwachte financiële consequenties gerealiseerd zijn.²

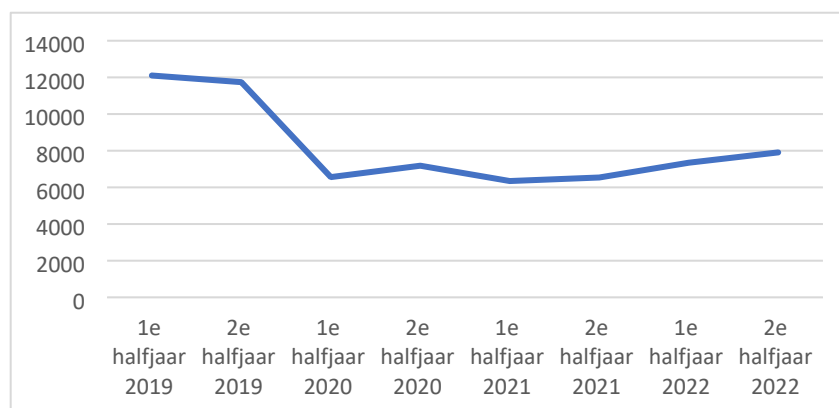
Met deze informatiememo willen we hier per maatregel voor zover mogelijk inzicht in geven.

Destijds viel niet te voorspellen dat wij vlak na de invoering van deze maatregeling te maken zouden krijgen met de (gevolgen van) de coronapandemie. Omdat deze crisis en de maatregelen daaromtrent grote gevolgen hadden voor het doelgroepenvervoer gaan wij eerst daar op in.

Samenvatting

1. Impact van corona

Kort na het doorvoeren van de beleidsmaatregelen brak in maart 2020 de coronacrisis uit. Dit leidde tot een wezenlijk andere situatie in het vervoer (zie figuur 1). Met het doelgroepenvervoer bedienen we kwetsbare inwoners, die vanwege corona extra voorzichtig werden en daardoor minder gingen reizen. Nadat de coronamaatregelen in de eerste helft van 2022 volledig zijn ingetrokken zien we het gebruik van het vervoer weer toenemen, maar het herstel verloopt langzaam. De impact van corona op het vervoersvolume is dusdanig groot dat het gebruik sinds maart 2020 niet representatief is om het (financiële) effect van de beleidsmaatregelen goed te meten.

Figuur 1: aantal ritten vraagafhankelijk vervoer 2019-2022

¹ [19rb000090 – Raadsbesluit scenario's doelgroepenvervoer](#)

² [19rv000076 – Raadsvoorstel scenario's doelgroepenvervoer](#)

2. Afschaffen kortingsregeling, met introductie indicatie 'ondersteunend begeleider'

Sinds de invoering van de Stadsregiotaxi bestond er vanuit de provincie een kortingsregeling voor medereizigers, waarbij de medereiziger met 50% korting met de Wmo-reiziger mee kon rijden. Nadat de provincie besloot deze kortingsregeling per 1 april 2019 af te schaffen, zette de gemeente deze regeling tijdelijk op eigen kosten voort om in de tussentijd onderzoek te doen naar mogelijke goede alternatieven. In de raadsvergadering van 1 oktober 2019 besloot de raad tot het afschaffen van de kortingsregeling, met introductie van de indicatie 'ondersteunend begeleider' als alternatief.

Evaluatie

- 1. Sluit aan bij behoefte van inwoners*
In het najaar van 2019 zijn alle pashouders geïnformeerd. Met de ondersteunend begeleider bieden we een alternatief voor inwoners die soms, maar niet altijd een begeleider nodig hebben. Wanneer de inwoner eenmaal de indicatie heeft gekregen, kan deze zelf per rit de afweging maken of een begeleider nodig is. De inwoners die hier in 2022 gebruik van maken, reizen gemiddeld 13 ritten per jaar met een ondersteunend begeleider. Dit is meer dan er in 2018 gemiddeld met een medereiziger werd gereisd (10 ritten). De indicatie ondersteunend begeleider is hiermee duidelijk van meerwaarde.
- 2. Efficiënt en effectief voor de uitvoering*
In de periode 2019-2022 is de indicatie 60 keer afgegeven, waarvan de helft rondom de invoering van de maatregel. Na invoering wordt de indicatie vrijwel altijd direct aangevraagd en afgegeven bij een nieuwe aanvraag voor een Wmo-pas. Het leidt daarmee niet tot extra meldingen voor de uitvoering.
- 3. Financiële consequenties*
Waar de kosten van de medereizigersregeling in 2018 nog op € 47.000 lagen, was de verwachting in 2019 dat de meerkosten van de introductie van de indicatie 'ondersteunend begeleider' op € 17.000 op jaarbasis zou uitkomen. Op basis van de gebruikscijfers over 2022 vallen de meerkosten lager uit (zie tabel 1), waarbij hier waarschijnlijk ook sprake is van een coroneffect.

	2018	2022
Aantal pashouders die minimaal één keer reisden met een medereiziger / ondersteunend begeleider	156	22
Aantal ritten met medereiziger / ondersteunend begeleider	1.600	285
Kosten medereiziger/ondersteunend begeleider	€ 47.000	€ 8.400

Tabel 1: vergelijking medereizigersregeling (2018) met indicatie ondersteunend begeleider (2022)

3. Afschaffen Wmo-pas zonder korting

Tot 1 januari 2020 kenden we in Overbetuwe twee Wmo-passen:

- 1. De Wmo-pas met korting:* dit betreft het reguliere Wmo-tarief wat gelijk is gesteld aan het openbaar vervoer tarief.

2. *De Wmo-pas zonder korting:* deze pas was bedoeld voor inwoners met een geringe vervoersbehoefte. De pas werd in de regel ook tijdelijk afgegeven. Pashouders reisden tegen het hogere tarief dat gold voor het aanvullend openbaar vervoer.

Om meer eenduidigheid aan te brengen is in oktober 2019 besloten om met ingang van 1 januari 2020 terug te gaan naar één pas: de Wmo-pas met korting.

Evaluatie

1. <i>Sluit aan bij behoefte van inwoners</i>	Het systeem met twee passen leidde tot onbegrip. Bij het toekennen van een Wmo-pas is leidend dat iemand niet in staat is om zelfstandig of met hulp vanuit het eigen netwerk te reizen. Dit gold voor alle pashouders, waardoor het als oneerlijk werd ervaren dat er verschillende tarieven werden gehanteerd. Met het besluit om terug te gaan naar één Wmo-pas is dit weggenomen en is er één tarief voor alle pashouders.
2. <i>Efficiënt en effectief voor de uitvoering</i>	Eind 2019 waren er 50 inwoners met een Wmo-pas zonder korting. Het omzetten van deze passen naar een Wmo-pas met korting vroeg om een eenmalige inspanning vanuit de uitvoering. Het systeem met één Wmo-pas heeft louter voordelen voor de uitvoering. Bij het vaststellen of er sprake was van een geringe vervoersbehoefte was er dikwijls een grijs gebied. Dit zorgde niet voor eenduidigheid in de besluiten en de discussie die dit opleverde kostte onnodig veel tijd.
3. <i>Financiële consequenties</i>	De verwachte meerkosten werden in 2019 geschat op € 25.000 op jaarbasis. Dit was op basis van de verwachting dat de desbetreffende inwoners meer zouden gaan reizen, zodra zij dit tegen het lagere Wmo-tarief konden doen. Vanwege de impact van corona is het gebruik sinds 2020 echter fors afgenomen.

3. Instellen kilometerbudget voor alle pashouders

Uit een analyse van de gebruikscijfers over 2018 bleek dat een selecte groep reizigers een zeer hoog gebruik in kilometers had. In 2018 reisde 5,2% van de reizigers meer dan 1.750 km op jaarbasis en waren daarmee verantwoordelijk voor 33% van het totaal aantal gereden kilometers in het vraagafhankelijk vervoer. Om hier meer grip op te krijgen is op 1 oktober 2019 besloten om voor alle pashouders een kilometerbudget in te stellen van standaard 1.750 km of 750 km als er naast de Wmo-pas een indicatie voor een andere maatwerkvoorziening voor vervoer is afgegeven (bijv. een scootmobiel).

Evaluatie

1. <i>Sluit aan bij behoefte van inwoners</i>	Uit de gebruikscijfers over 2022 blijkt dat het standaard kilometerbudget voor 98% van de actieve pashouders toereikend is. Voor wie dit niet geldt is maatwerk in de vorm van extra kilometerbudget mogelijk. Het is in 2022 niet voorgekomen dat een aanvraag voor extra kilometerbudget is afgewezen.

2. <i>Efficiënt en effectief voor de uitvoering</i>	Aanvragen voor extra kilometerbudget leiden tot meer meldingen bij de uitvoering. Gezien het geringe aantal aanvragen om meer kilometerbudget (acht in 2022, zie tabel 2) is de extra belasting verwaarloosbaar. Het biedt de uitvoering wel waardevol inzicht in de vervoersbehoefte.
3. <i>Financiële consequenties</i>	De verwachte besparing van het invoeren van kilometerbudgetten werd in 2019 geschat op € 90.000 op jaarbasis. Wegens de grote impact van corona kan het financiële effect van het invoeren van de kilometerbudgetten niet concreet worden gemaakt. Het aantal pashouders dat meer dan 1.750 km reist is in 2022 sterk afgenomen ten opzichte van 2019, maar in welke mate dit het gevolg is van de kilometerbudgetten is niet te zeggen. Het is wel duidelijk dat de maatregel rondom de invoering eind 2019 heeft geleid tot een afname van het vraagafhankelijk vervoer. Er is destijds contact opgenomen met de 34 inwoners die meer reisden dan 1.750 km . Dit heeft geleid tot meer inzicht in de vervoersbehoefte. Waar er sprake bleek van vervoer waarvoor de gemeente niet verantwoordelijk is, zoals bij vervoer naar dagbesteding onder de Wet langdurige zorg (Wlz), zijn inwoners geholpen richting andere vervoersoplossingen. In de situaties waarbij het ging om vervoer dat meer past binnen het routevervoer, bijvoorbeeld bij vervoer naar dagbesteding onder de Wmo, zijn inwoners doorgeleid naar het gemeentelijk routevervoer van AVAN.

	2018	2019	2022
Aantal reizigers > 1750 km	27	34	8
Percentage van alle reizigers	5,2%	5,6%	1,7%
Aandeel in totaal aantal gereisde km's	33%	39%	17%

Tabel 2: Wmo-reizigers met een grote vervoersbehoefte

Consequenties

Uw raad heeft middels deze informatiememo de tussenevaluatie van de beleidsmaatregelen met betrekking tot het Wmo-vraagafhankelijk vervoer ontvangen. Op basis van de jaarcijfers over 2023 stellen we opnieuw een rapportage op van het gebruik van het vraagafhankelijk vervoer. Om de koppeling te maken tussen het gebruik en de financiële consequenties, sturen we deze analyse in Q2 2024 mee als bijlage bij de jaarcijfers 2023 en de meerjarenprogrammabegroting van de BVO DRAN.

Communicatie

Behandelend adviseur voor technische vragen Eelco Kroos, tel.: 0481 - 362 105, e-mail: e.kroos@overbetuwe.nl

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris de burgemeester,

P.J.E. Breukers

R.P. Hoytink-Roubos